

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

ORTA ÖĞRETİM PROJESİ

TARIM TEKNOLOJİLERİ

**JAPON ÇİÇEK DÜZENLEME SANATI
(İKEBANA)
215ESB562**

Ankara, 2011

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	iii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. JAPON ÇİÇEK DÜZENLEME SANATI.....	3
1.1. Çiçeklerle Vazoları Süsleme Sanatı	3
1.2. İkebana Çiçek Düzenleme Stilleri.....	5
1.3. İkebanada Çiçek Düzenleme Şekilleri	5
1.4. İkebana Sanatında Temel İlkeler.....	8
1.5. İkebanada Renk Düzenleme.....	11
1.6. İkebanaya Başlamadan Önce Yapılacak İşlemler	11
UYGULAMA FAALİYETİ	13
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	15
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	16
2. RİKKA STİLİ DÜZENLEME	16
2.1. Tanımı ve Önemi	16
2.2. Özellikleri	18
2.3. Kullanılan Malzemeler.....	18
2.4. Tasarım Yapılırken Dikkat Edilecek Hususlar	18
2.5. Yapılışı.....	18
UYGULAMA FAALİYETİ	20
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	22
ÖĞRENME FAALİYETİ-3	23
3. SEİKA STİLİ DÜZENLEME	23
3.1. Tanımı ve Önemi	23
3.2. Özellikleri	24
3.3. Kullanılan Malzemeler.....	27
3.4. Tasarım Yapılırken Dikkat Edilecek Hususlar	27
3.5. Yapılışı.....	27
UYGULAMA FAALİYETİ	29
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	31
ÖĞRENME FAALİYETİ-4	32
4. NAGAİRE STİLİ DÜZENLEME.....	32
4.1. Tanımı ve Önemi	32
4.2. Özellikleri	33
4.3. Kullanılan Malzemeler.....	33
4.4. Tasarım Yapılırken Dikkat Edilecek Hususlar	34
4.5. Yapılışı.....	34
UYGULAMA FAALİYETİ	35
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	37
ÖĞRENME FAALİYETİ-5	38
5. MORİBANA STİLİ DÜZENLEME	38
5.1. Tanımı ve Önemi	38
5.2. Özellikleri	38
5.3. Kullanılan Malzemeler.....	39
5.4. Tasarım Yapılırken Dikkat Edilecek Hususlar	39

5.5. Yapılışı.....	40
UYGULAMA FAALİYETİ	41
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	43
MODÜL DEĞERLENDİRME	44
CEVAP ANAHTARLARI.....	45
KAYNAKÇA.....	47

AÇIKLAMALAR

KOD	215ESB562
ALAN	Tarım Teknolojileri
DAL/MESLEK	Süs Bitkileri ve Peyzaj
MODÜLÜN ADI	Japon Çiçek Düzenleme Sanatı (İkebana)
MODÜLÜN TANIMI	Uygun ortam ve şartlar sağlandığında gerekli işlemleri uygulayarak Japon çiçek süsleme sanatına uygun olarak çiçek düzenleme (ikebana) yapabilmeyi amaçlayan öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/16
ÖNKOŞUL	Ön koşulu yoktur.
YETERLİK	Japon çiçek düzenlemesi (ikebana) yapmak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Bu modülle gerekli ortam sağlandığında Japon çiçek süsleme sanatına uygun olarak çiçek düzenlemesi yapabileceksiniz. Amaçlar <ol style="list-style-type: none"> 1. İkebana tekniklerini tanıyabileceksiniz. 2. Rikka stiline uygun olarak çiçek düzenlemesi yapabileceksiniz. 3. Seika stiline uygun olarak çiçek düzenlemesi yapabileceksiniz. 4. Nagaire stiline uygun olarak çiçek düzenlemesi yapabileceksiniz. 5. Moribana stiline uygun olarak çiçek düzenlemesi yapabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Açık ve kapalı ortam Donanım: Kalem kâğıt, internet, bilgisayar, katalog, yeşillik, çiçek, makas, bıçak vb.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modül içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen modül sonunda ölçme aracı (çoktan seçmeli test, doğru-yanlış testi, boşluk doldurma, eşleştirme vb.) kullanarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek sizi değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Güzel sanat dallarının hangisinde olursa olsun bir sanat ürünün ortaya çıkması için sanatçının sadece emeği yeterli değildir. Önemli olan sanatçının yaptığı esere sevgisini de katmasıdır.

Bu modül, sizlere yalnız ders olarak verilmemektedir. Aynı zamanda sabır, hoşgörü, sevgi ve saygıyı da öğretecektir. Çünkü sanatla uğraşmak sadece bir iş veya ders değil aynı zamanda bir eser ortaya çıkarmanın verdiği hissi de duymaktır. Sizler elinizdeki malzeme ile çalışırken güzelliği, sadeliği ve hoşgörüyü de hissedecek ve çevrenize daha farklı bakacaksınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Gerekli ortam, alet ve malzeme sağlandığında ikebana tekniklerini tanıyabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde çiçek düzenlemesi yapan yerleri geziniz.
- Çiçekleri nasıl düzenledikleri hakkında bilgi toplayınız.
- Gördüğünüz düzenlenmiş çiçek vazolarını inceleyerek bunlarda anlatılmak istenenleri değerlendiriniz.
- Elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. JAPON ÇİÇEK DÜZENLEME SANATI

1.1. Çiçeklerle Vazoları Süsleme Sanatı

Çiçeğin insan yaşamında vazgeçilmez bir yeri vardır. İnsanlar baharın geldiğini ve doğanın güzelliğini çiçeklerin güzel kokularından, renklerinden anlar. İnsanlar, bütün güzel gün ve kutlamaları çiçeklerle ifade eder. Hastalarımıza çiçekle geçmiş olsun demek, yitirdiklerimizi çiçekle uğurlamak modern dünyamızın geleneklerinden biridir.

Doğanın bir parçası olan çiçekleri etrafımızdaki herkesle paylaşabiliriz. Bu bize büyük bir mutluluk verir. İnsanların yaşamı ne kadar zorlaşırsa zorlaşsın, bu aşamada uzatılacak bir çiçek, insanlara yaşama sevinci verecektir.

Resim 1.1: Sadeliğin simgesi ikebana

Çiçek yetiştirmek, tohumdan çiçek oluşumuna kadar emek isteyen zor bir iştir. Çiçekçilik ise çiçekleri belirli bir uyum içinde bir araya getirip belirli bir konu yaratarak alıcıya sunmaktır. Aynı zamanda çiçekleri belli bir düzende vazolara, masalara vs. dizmek ve süslemek de ayrı bir sanattır. Bu iş yapılırken belli kurallara uymak gerekir.

Çiçekler her zaman zarafetin, güzelliğin, kibarlığın ve medeniyetin temsilcisi olmuştur. Çünkü çiçek sevgisi uygarlığın temel ölçütlerinden biri, kültürün bir boyutudur.

Resim 1.2: Ankara’da çiçek ve bitki süslemeleri yapılmış bir manzara

İnsanlar, tarihten günümüze kadar her zaman, her törende çiçeği kullanmışlardır. Atalarımız çiçekleri sevmişler; mevsimine göre bahçelerinde yetiştirip üretmişler; kaplarda, vazolarda çiçeği sembolleştirmişler ve süsleme unsuru olarak kullanmışlardır.

Çiçeklerle vazo süslerken vazunun çiçeğe ve ortama uygun olması gerekir. Vazo, evin veya masanın görüntüsünü bozmayacak büyüklükte ve şekilde olmalıdır. Suyla doldurulan vazo, evin veya ortamın dingin, saygın bir köşesinde, büyükçe bir altlık üzerine yerleştirilir. Japon evlerinde bu iş için genellikle odanın duvarının içine gömülmüş bir bölme kullanılır. Bu bölmeye “tokonoma” denir.

Çiçekler ve dallar vazolara belli kurallara göre yerleştirilir. Çiçek düzenleme sabır ve zaman isteyen bir iştir.

Resim 1.3: Ortama uygun yapılan bir çalışma

1.2. İkebana Çiçek Düzenleme Stilleri

“İkebana” Japonya’da geleneksel bir sanat hâlini almış olan çiçek düzenleme işine verilen genel isimdir.

Türkçe anlamı tam anlamıyla yaşayan çiçekler anlamına gelmektedir. Diğer bir anlamda ise kado “**çiçeklerin yolu**” olarak da bilinen ikebanada çok farklı çiçek ve çiçek sanatı üzerine gelişmiş motifler bulunmaktadır.

İkebanada çiçek düzenleme stilleri;

- Rikka stili
- Seika stili
- Nagaire stili
- Moribana stili olmak üzere gruplandırılır.

İkebananın özelliği olan üç esas dal vardır. Bunlar:

- En büyük dal **ŞİN**; gökyüzünü, yüceliği, cenneti
- İkinci dal **SO**; insanı
- Üçüncü dal **HİKAE** (TAİ); toprağı simgeler.

Bu üç ana dalın yanında farklı stillerde, farklı şekilde küçükü büyüklü dallarda kullanılır.

1.3. İkebanada Çiçek Düzenleme Şekilleri

Çiçek düzenleme şekillerini üç grupta inceleyebiliriz. Bunlar:

- Geometrik şekillerle düzenleme
- Japon yöntemiyle düzenleme
- Serbest düzenleme
- **Geometrik şekillerde düzenlemeler**
Geometrik şekillerde düzenlemeler;
  - Hat şeklinde
  - Kütle şeklinde olmak üzere iki prensipte düzenlemeler yapılır.
- **Hat Şeklinde Düzenlemeler** dört farklı şekilde yapılmaktadır. Bunlar:
  - **Dikey şekilde düzenleme:** Düzenleme yüksektir. Çiçek ve yaprakların ağırlığı kabin ağzına en yakın gelecek şekilde verilir.

Resim 1.4: Dikey düzenleme

- **L şeklinde düzenleme:** Yüksek olan kenar, düzenleme yapılan kabın sağında ya da solunda olabilir. Üst kısmına hafif çiçekler yerleştirilir. Ağırlık düşey hattın alt kısmına toplanır.

Resim 1.5: L şeklinde düzenleme

- **S şeklinde düzenleme:** Sallanan bir ritim uyandırır. Ağırlık, düzenlemenin orta kısmındadır.

Resim 1.6: S şeklinde düzenleme

- **Yatay şekilde düzenleme:** Düzenleme hatlarının kabın iki yanına uzatılmasıyla elde edilir. Ağırlık ortadadır.

Resim 1.7: Yatay düzenleme

- **Kütle şeklinde düzenlemeler** de dört ayrı şekilde yapılır. Bunlar:
  - **Üçgen şeklinde düzenlemeler:** Birçok düzenlemenin esasını oluşturur. Üçgen düzenlemede merkeze açılmış çiçekler yerleştirilir. Kenara doğru yaprak ve küçük çiçeklerle üçgen tamamlanır. Ağırlık aşağıdadır.
  - **Daire şeklinde düzenleme:** Ağırlık ortadadır. Çizgileri ilgi merkezinden yukarı, yanlara ve aşağıya doğru yayılarak daire tamamlanır.
  - **Oval şeklinde düzenleme:** Ayaklı vazolarda kullanılması tercih edilir. Büyük çiçeklerde kuvvetli renkler, ovalin aşağısındaki ağırlık merkezine yerleştirilir. Dış kenarlar, küçük ve açık renk çiçeklerle, yapraklarla tamamlanır.

Resim 1.8: Yuvarlak şekilde düzenleme

- **Yelpaze şeklinde düzenleme:** Düzenleme yarım daire biçimindedir. Ağırlık aşağı ve ortadadır. Ağırlık merkezlerinden dışa doğru küçük çiçekler ve yapraklarla yelpaze şekli verilerek düzenleme tamamlanır.

Resim 1.9: Yelpaze şeklinde düzenleme

- **Japon yöntemi ile düzenleme:** Japonya'da çok eskiden beri kullanılan yöntemdir. İkebana sözcüğü, çiçekleri su içerisine koymak anlamına gelmektedir. Düzenlemede biçim, renk uyumu, oran, denge ve perspektif kuralları önem taşır. İkebananın en çok sevilen ve tanınan stilleri; rikka, seika, moribana ve nagairedir.
- **Serbest düzenleme:** Serbest düzenlemede dikkat edilmesi gereken nokta; çiçeklerin yan yana getirilmemesi ve aralarda dengeli bir yeşillik kullanılmasıdır. Her türlü düzenlemede çiçekler, yeşilliklerle birlikte kullanılır. İlkbahar ve yaz aylarında yapılan düzenlemelerle, sonbahar ve kış aylarında yapılan düzenlemeler arasında önemli farklar vardır. Yaz tasarımlarında kullanılan canlı ve parlak renkli çiçekler, daha akılda kalıcı oldukları gibi, güneşi ve açık bir gökyüzünü de sembolize eder. Örneğin; gül, lavanta ve zambak yaz düzenlemelerinde en sık kullanılan çiçeklerden bazılarıdır. Kış, çiçek düzenlemeleri açısından yılın en rahat ayı olmamasına rağmen; bu dönemde çok güzel düzenlemeler yapılabilir. Bir miktar yeşilliği, birkaç çiçek ile bir araya getirmek dikkat çekici sonuçlar doğurabilir.

1.4. İkebana Sanatında Temel İlkeler

Çiçek düzenleme sanatında üç ana ilke vardır. Bunlar; birlik, ölçü ve ilgi merkezidir.

- **Birlik:** Kompozisyonun bütün olarak bir birlik oluşturması, ayrı ayrı kısımların bir bütün olarak görünüm kazanmasıdır.
- **Ölçü:** Bütün kısımların, birbirleriyle ölçü yönünden uyumu ve oranıdır. Çiçek düzenlemede çiçekler, yapraklar, kullanılan kap, varsa aksesuarlar, kullanıldığı yerle orantılı olmalıdır. Genel olarak çiçek sapları uzun bir kaptaki yüksekliğinin yaklaşık bir buçuk iki katı, geniş bir kaptaki genişliğinin bir buçuk katı olduğu zaman en iyi şekilde görünür. Çok hafif ince bitkiler, çizgi desenleri halinde kullanıldığı zaman (ince asmalar, tüylü otlar vb.) bitkinin uzunluğu kabın iki katı arttırılabilir.

Resim 1.10: Ölçülü bir düzenleme

- **İlgi merkezi:** Bir kompozisyonun dikkat çeken ve ilgi toplayan kısmına, ilgi merkezi denir. İlgi merkezinin mutlaka, desenin ortasında olması gerekmez. Bu bir renk, özel bir çiçek ya da eklenecek ilgi çekici bir gereç olabilir. Göz, doğal olarak desenin o noktasına takılır.

Resim 1.11: İlgi merkezi çiçeğin her tarafında

İlgi merkezinin oluşturulmasında aşağıdaki konulara dikkat edilmelidir:

- **Şekil:** Çiçekleri ya da yaprakları ilgi merkezine yerleştirme şeklidir.
- **Yinelenme:** Bir şeklin, bir birleşimin ya da bir rengin yinelenmesi de ilgi merkezinin yaratılmasının başka bir yoludur.
- **Derece:** Büyüklük, renk ya da şekil bakımından kademeli bir değişim demektir. Bir rengin çeşitli tonları kullanılırken merkeze doğru rengin tonlarının kuvvetlendirilmesi ile yapılan düzenlemeler örnek verilebilir.
- **Zıtlık:** İlgi noktası yaratmanın en kolay yolu merkez ile çevresi arasında zıtlık yaratmaktır.
- **Renk:** Çiçek düzenleme sanatında ilgi merkezi yaratmak için kullanılan yolların en etkilisi renktir. Renk, izleyen kişi üzerindeki şekil, büyüklük ve çizgi etkilerini çoğaltır.
- **Hat:** Bir dal, bir sap, çiçekler, tomurcuklar ya da yapraklar serisi, gözü ilgi merkezine çekecek şekilde yerleştirilir. Genellikle bu noktada pek

çok hat bir araya gelir. Kimi zaman yeni ay ya da S şeklinde tek bir hatla aynı sonuca ulaşılır.

Resim 1.12: Bir hat kullanılmış düzenleme

- **Denge:** Çiçek düzenlemede denge, kompozisyonun parçalarının ne sağa, ne de sola eğim göstermemesi ile sağlanır. Bunu elde etmek için, düzenlemede kullanılan gereçler ortada var sayılan dik bir çizginin çevresinde ağırlık bakımından eşit olarak görülecek şekilde dağıtılmalıdır.

Resim 1.13: Kompozisyondaki renk ve şekil dengesi

- **Simetrik denge:** Merkez çizginin bir yanındaki şekil, karşı yandaki öteki şeklin görüntüsünü verir.
- **Asimetrik denge:** Bir yandaki gereç, ağırlık bakımından karşı yandaki gerece eşit olarak görünmediği zaman elde edilir.
- **Uyum (Armoni):** Kompozisyonu yaparken kullanılacak dallar ve çiçeklerin mümkün olduğu kadar birbirine uygun olması gerekir. Bir kompozisyondaki parçaların birbiriyle ilişkilerindeki uyuma karşı her insan değişik tepkiler gösterir. Örneğin; baharda çiçek veren çiğdemle, yazın çiçek açan glayölin birleşmesinden oluşan bir kompozisyon, hem mevsim farkı hem de büyüklük bakımından uygunsuz düşer. Bu düşünce, bir orkide papatya birleşimi için de geçerlidir. Bunlar, renk olarak birbirleri ile uyumlu olsalar da görünüş bakımından uyumsuz olur.

- **Ritim:** Çiçek düzenlemede ritim, dondurulmuş hareket olarak ifade edilebilir. Burada yapılan düzenlemeye bakan kimse, baktığı şeyler hareketsiz durduğu hâlde bir hareket varmış duygusuna kapılır.

1.5. İkebanada Renk Düzenleme

Çiçek düzenleme sanatında ilgi merkezi yaratmak için kullanılan yolların en etkilişi renktir. Renk, izleyen kişi üzerindeki şekil, büyüklük ve çizgi etkilerini çoğaltır.

Kompozisyon yapılırken kullanılacak dallar ve çiçeklerin mümkün olduğu kadar birbirine uygun olması gerekir.

1.6. İkebanaya Başlamadan Önce Yapılacak İşlemler

Çiçekleri yerleştirmeye başlamadan önce çiçeği yerleştireceğimiz mekânı bilmemiz gerekmektedir. Yatak odası, oturma odası veya salon gibi mekânlara göre kullanacağımız kaplar, bitki ve kapların bitkiye ve ortama uygunluğu önemlidir. Ayrıca kapların ve çiçeklerin odada kullanılacağı yer belirlenmelidir. Yerleştirilecek çiçek ve yaprakların birbirine ve desene uygunluğu da önemlidir.

Yemek odası için yapacağımız düzenlemelerde ise çiçekler yemek masasının ortasına ya da kenarına konulur. Kullanılan kap ve çiçekler yemek takımına, masa örtüsüne, perdelere ve halılara uygun olmalıdır. Masada oturan insanların birbirini görebilmeleri için çiçek düzeninin yüksek olmamasına dikkat edilmelidir. Çiçekler kokusuz olmalı, her yandan görünecek şekilde yerleştirilmelidir.

Resim 1. 14: Ortama uygun ahenkte çiçekler

Çiçek yerleştirmek için kullanılacak kaplar düz renkte olmalı, fazla dikkat çekmemelidir. Çiçeğin rengi, yerleştirileceği yerin döşeme ve fon rengine uygun olmalıdır. İlk bakışta kap değil, çiçek gözümüze çarpmalıdır.

Yatak odası için yapacağımız çiçek düzenlemelerde genellikle küçük, iç açıcı olması istenir. Örneğin, küçük bir vazoya yerleştirilmiş menekşe, yaseminle yapılan düzenleme uygundur.

Çiçek düzenlemeye başlamadan önce; çiçeklerin dayanıklılık ve tazeliklerinin korunması için tedbirler alabiliriz. Bunlar;

I. Yöntem: Çiçekler sabah ve akşam saatlerinde, keskin bir bahçe makası ile çiçeğin özelliğine göre eğik veya düz olarak kesilmeli, kesilen çiçekler zaman kaybedilmeden su içine konulmalıdır.

II. Yöntem: Saplar su içinde kesilir. Böylece sapın kesik ucu, hava ile temas etmeyeceğinden çiçeğin su özümleme yeteneği azalmaz. Japonların “mizukiri” dedikleri bu yöntemde amaç, çiçek ve yaprakların canlılıklarını koruyabilmektir. Ayrıca bitkilerin canlılığını korumaları için değişik bazı fiziksel ve kimyasal işlemler gerekir. Bitkinin özelliğine göre değişik işlemler yapılır.

Ayrıca çiçeklerin tazeliğini korumak için de bazı işlemler yapılır. Bunlar:

- Çiçeklere canlılık veren hidroklorik asit ve sülfürik asit eriyikleri, suya % 5 oranında karıştırılır ve kesilen dal buna batırılır.
- Kesilen dal, ateşe tutulur; tuz ya da külle ovulur, kesilen yer dövülür ve su enjekte edilir. Örneğin; yıldız, begonya, aster, kadife çiçeği, sardunya, menekşe, şakayık gibi çiçekler kesilir kesilmez sapları alkole batırılır. Kasımpatı, sardunya ve çan çiçeğinin sapı kesilir kesilmez sıcak suya batırılır ya da ateşe tutulur. Ortancanın sapı kesilir kesilmez ateşe tutulur.
- Çiçek yerleştirmeye başlarken çiçekler gözden geçirilir. Kurumuş çiçek, yaprak ve dallar kesilir. Şekli güzel olmayan dallar düzeltilir. Dallar düzeltilirken kırılmamasına dikkat edilir. Dalın kırılmaması için eller birbirine yakın olarak tutulur, hafifçe bükülerek dala, istenilen şekil verilir. Gerek duyulursa aynı şekilde çiçek sapları da bükülerek düzeltilir. Çiçek sapları daha ince olduğu için, kırılma olasılığı daha fazladır. Bu nedenle çiçek saplarının bükümünde daha dikkatli olunmalıdır.

UYGULAMA FAALİYETİ

İkebana tekniklerini uygulayabilmek için aşağıdaki işlem analizlerini uygulayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ İkebana için gerekli malzemeleri temin ediniz.	➤ Fazla pahalı olmayan malzemeler seçiniz. ➤ Sepet, çiçek, dal, ip, makas, bıçak temin ediniz.
➤ Hat şeklinde düzenleme yapınız.	➤ Çiçek ve yaprakların ağırlığı kabın kenarına doğru gelmesine dikkat ediniz. ➤ Sabırlı ve itinalı çalışınız.
➤ Kütle şeklinde düzenleme yapınız.	➤ Çalışmanın ağırlık noktasını tespit ediniz. ➤ Çiçekleri ve dalları ahenkli bir şekilde yerleştiriniz.
➤ İkebanada temel ilkeleri tespit ediniz.	➤ Ölçülü malzeme kullanınız. ➤ İlgi merkezi oluşturunuz.
➤ Renk düzenlemesi yapınız.	➤ Kullandığınız malzemede renk uyumuna dikkat ediniz. ➤ Dallar ve çiçeklerin mümkün olduğu kadar birbirine uygun olmasına özen gösteriniz.
➤ Çalışacağımız mekânı belirleyiniz.	➤ Yemek masasında fazla büyük çiçek kullanmayınız. ➤ Daha küçük vazolar kullanınız. ➤ Perde ve mobilyalarla uyumlu malzeme ile çalışınız.
➤ Çiçeklerin tazeliklerinin korunması için tedbirler alınız.	➤ Kesilen çiçekleri hemen su içine koyunuz. ➤ Kimyasal maddeler kullanırken dikkatli olunuz.
➤ Çiçek düzenleme yapınız.	➤ Kurumuş ve solmuş çiçekleri kesiniz. ➤ Uzun dalları kırmadan kısaltınız. ➤ Çiçekleri ve dalları ahenkli bir şekilde yerleştiriniz.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1	Gerekli malzemeleri temin ettiniz mi?		
2	Hat şeklinde düzenleme yaptınız mı?		
3	Kütle şeklinde düzenleme yaptınız mı?		
4	Renk düzenlemesi yaptınız mı?		
5	Çalışacağınız mekânı belirlediniz mi?		
6	Mekâna göre malzeme seçiminizi yaptınız mı?		
7	Malzemelerdeki bozulmuş kısımları ayıkladınız mı?		
8	Çiçeklerin ve dalların uzun kısımlarını kestiniz mi?		
9	Çiçekleri ve dalları uygun bir şekilde yerleştirdiniz mi?		
10	Çiçeklerin tazeliklerinin korunması için tedbirler aldınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınızı “Evet” ise “Ölçme ve Değerlendirme” ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru sözcükleri yazınız.

1. Çiçeklerle vazo süslerken, vazunun ..... ve ..... uygun olması gerekir.
2. Japon evlerinde süslenmiş vazoları genellikle odanın duvarının içine gömülmüş bir bölmeye koyarlar. Bu bölmeye “.....” denir.
3. Çiçek düzenleme ..... ve ..... isteyen bir iştir.
4. Geometrik şekillerde düzenlemeler iki şekilde yapılır. ....şeklinde ve ..... şeklinde.
5. S şeklinde düzenlemede ..... bir ritim uyandırır.
6. Bir kompozisyonun dikkat çeken ve ilgi toplayan kısmına ..... denir.
7. Çiçek düzenleme sanatında ilgi merkezi yaratmak için kullanılan yolların en etkiliisi.....

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Gerekli ortam, alet ve malzeme sağlandığında **rikka** stiline uygun olarak çiçek düzenlemesi yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde çiçek düzenlemesi yapan yerleri geziniz.
- Çiçekleri nasıl düzenledikleri hakkında bilgi toplayınız.
- Rikka stiline özelliklerini araştırınız.
- Rikka stilinde kullanılan malzemeleri araştırınız.
- Elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. RİKKA STİLİ DÜZENLEME

2.1. Tanımı ve Önemi

Rikka stili çiçek düzenleme, Japon çiçek düzenleme çalışmalarının en eskisidir. 15.yy başlarında geliştirilmiş ilk resmi düzenleme stildir. Ikebananın temel stildir. Diğer stiller rikkadan değişime uğrayarak gelişmişlerdir. Rikka, çiçekleri dik ya da ayakta tutmak anlamına gelir.

Rikka'nın iki türü bulunmaktadır:

➤ Geleneksel olan, Rikka Shofutai

Rikka Shofutai tarzı; ikebananın en kuralcı stildir. Kendine özgü bir karakteri vardır. Doğal peyzajın güzelliğini ifade eder. Bu geleneksel tarz sıkı kurallara dayanır ve özel teknikler kullanılır. Bu tarz, farklı karakterde dokuz ana daldan oluşmaktadır. Bu dallar açıları, uzunlukları ve yönleriyle doğal peyzajı anlatan bir uyum oluştururlar.

Resim 2.1: Rikka shofutai stiline bir örnek

➤ **Daha modern olan, Rikka Shimputai**

Shoka shimputaide ana hatları bir destek kök veya dala sahiptir. Çok az kural, daha özgür ve daha önceki stiline göre duygu ve ışık vardır. Ancak egzotik çiçekler içerebilir. Malzeme iyi seçilmelidir.

Resim 2.2: Rikka shimputai stiline örnekler

Batı kültüründe çiçek yetiştirmek, sistematik olarak bir vazo veya saksıda çiçek bakımını kapsamaktadır. Japon kültüründe ise ikebana (çiçeği yaşatma sanatı) biraz daha karmaşıktır. Ikenobo, Sogetsu ve Ohara şeklinde ikebana öğretilerini konu alan birçok okul mevcuttur. Bunların dışında da değişik stillerde ve bitkilere göre eğitim veren okullar da mevcuttur.

Resim 2.3: Rikka stiline örnekler

2.2. Özellikleri

Rikkanın temel özellikleri:

- Japon kültüründe kullanılan en eski çiçek süsleme sanatıdır.
- Teknik kuralları kadar anlamı da derindir.
- Rikka stilinde ikebananın özelliği olan üç esas dalın (şin – so – hikae) yanında küçüklü büyüklü başka dallar da kullanılır. Bu dalların yerleştirme tekniği oldukça karışıktır.
- Kullanılan dallar çok yer tutar. Bu nedenlerden dolayı en zor süsleme sanatıdır.

2.3. Kullanılan Malzemeler

Çeşitli malzemelerden yapılmış vazolar, ağaç dalları, kamışlar, tel, ip, kumaş parçaları, makas, bıçak vs. kullanılır.

Resim 2.4: Değişik tiplerde vazolar

2.4. Tasarım Yapılırken Dikkat Edilecek Hususlar

Rikka stili, ilkel çiçek yerleştirme biçimi olarak tanımlanır. Rikkada canlı çiçeklerin su dolu kaplara yerleştirilmesi esastır. Sunamono-rikkada ise çiçekler, kum dolu kaplara yerleştirilir. Bu yapılar oldukça büyük yapılır ve tapınakların bahçelerine yerleştirilir.

2.5. Yapılışı

Rikka stilinde en önemli faktör yükseklik, genişlik ve derinlik arasında uyumun sağlanmasıdır. Rikkada kullanılan vazo, genellikle 20-30 cm boyunda ve üstü açık olmalıdır. Rikka stilinde seika stilinin aksine üç ana dal haricinde birçok ara dallar kullanılır. Dalların ve çiçeklerin dik olmasına gökyüzüne doğru uzanan bir yapıda olmasına dikkat edilmelidir.

Resim 2.3: Rikka stiline örnekler

UYGULAMA FAALİYETİ

Rikka stiline uygun olarak çiçek düzenlemesi yapabilmek için, aşağıdaki işlem basamaklarını uygulayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Rikka stiline uygun tasarım planlayınız.	➤ Çalışma ortamının sakin olmasına dikkat ediniz. ➤ Çalışmalarınızda sakin ve sabırlı olunuz.
➤ Tasarıma uygun malzeme temin ediniz.	➤ Bitkileri uygun tercih ediniz. ➤ Dalları temin ediniz. ➤ Uygun vazolar seçiniz.
➤ Seçilen tasarıma uygun düzenleme yapınız.	➤ Vazolara su doldurunuz. ➤ Dalları yerleştirilirken stile uygun dal kullanınız. ➤ Çiçekleri yerleştiriniz. ➤ Aynı işlemleri vazo veya sepetlere toprak veya kum doldurarak da yapabilirsiniz.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1	Rikka stiline uygun malzeme temin ediniz mi?		
2	Malzemeleri uygun bir yerde topladınız mı?		
3	Odanın en sakın yerini seçtiniz mi?		
4	Malzemeleri uygun bir yerde toplayıp vazolara su doldurdunuz mu?		
5	Sepetlere toprak doldurdunuz mu?		
6	Çiçekleri ve dalları dik bir şekilde yerleştirdiniz mi?		
7	Vazo veya sepetleri uygun yerlere yerleştirdiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise “Ölçme ve Değerlendirme” ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.

1. ( ) Rikka stili çiçek düzenleme, Japon çiçek düzenleme çalışmalarının en eskisidir.
2. ( ) Rikka, çiçekleri dik ya da ayakta tutmak anlamına gelir.
3. ( ) Sogetsu ve ohara şeklinde birçok ikebana stili mevcuttur.
4. ( ) İkenobo, ikebana ile ilgili bir okuldur.
5. ( ) İkebana, Japon kültüründe kullanılan en eski çiçek süsleme sanatıdır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

Gerekli ortam, alet ve malzeme sağlandığında **seika** stiline uygun olarak çiçek düzenlemesi yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde çiçek düzenlemesi yapan yerleri geziniz.
- Çiçekleri nasıl düzenledikleri hakkında bilgi toplayınız.
- Seika stilinin özelliklerini araştırınız.
- Seika stilinde kullanılan malzemeleri araştırınız.
- Elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

3. SEİKA STİLİ DÜZENLEME

3.1. Tanımı ve Önemi

Seika stili, ikebana sözcüğünün eş anlamlısıdır. Seika stili dışarıdan bakıldığında çok basit görünen ancak; ikebana çeşitleri arasında en zor olan düzenlemedir.

Seika stilinde tasarımcının başarılı bir düzenleme oluşturabilmesi için doğadaki bitki gelişimini, doğal döngüleri vb. anlaması gerekmektedir.

Bu stilde, insana sanat yoluyla gerçek doğa görüntüleri duyurulmak istenir. Seikada vazo, sadece düzenlemede kullanılan bir kap olarak değil, yaşamın kaynağını gösteren bir simge olarak kabul edilir. Seikada kullanılan vazolar, genellikle üstü açık ve dengeli tarzlardadır.

Tasarıma önden bakıldığında kullanılan dallar tek dalmış gibi görünürler.

Resim 3.1: Seika stiline örnekler

3.2. Özellikleri

Düzenlemedeki dalların oluşturduğu üçgenin esnek biçimde kaydırılmasına göre seika üçe ayrılır.

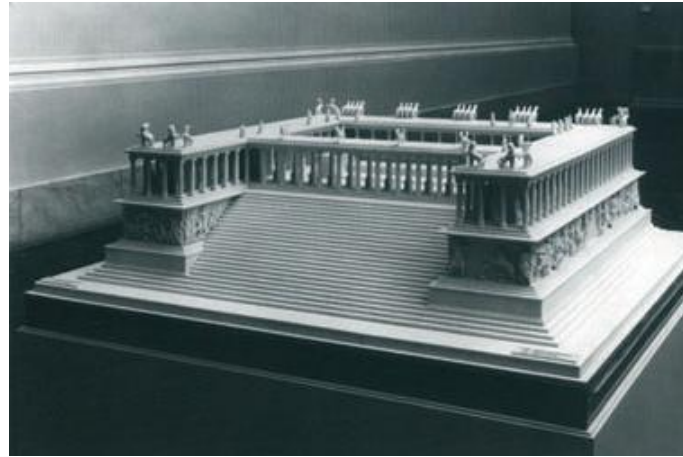

Resim 3.2: Seikada çiçeklerin çıkışı (dik)

- **Kurallı seika:** Ağır, kesin ve törensel bir havası olan kurallı seika “geleneksel seika” diye adlandırılır. Çizgileri oldukça diktir ve göğe doğru yönelmiştir. Genellikle törenlerde kullanılır. Neredeyse katı denilebilecek çiçek düzenleme biçimi olan seika, dini törenlerde veya tapınaklarda tanrılar için yapılmış sunakları (ön yüzü sunaklara çevrili olarak) süsler. Günümüzde bile aynı yöntem devam etmektedir.

Resim 3.3: Kurallı seika stili

Resim 3.4: Tapınlarda tanrılar için yapılmış sunaklar

- **Yarı kurallı seika:** Daha yumuşak olarak düzenlenir. Genellikle evlerde kullanılır. Evlerde tokonoma (oyuklarda) çiçeklerin varlığını vurgulayan doğal bir çerçevedir.

Resim 3.5: Yarı kurallı seika

Resim 3.6: Tokonama (oyuklar)

- **Kuralsız seika:** Kuralsız seika için kullanılan benzetme oldukça ilginçtir. Kuralsız seikanın görünümü, alımlı bir ev giysisi içindeki zarif bir Japon kadınına benzer. Çiçekler zarif altlıklar üzerinde tokonomaya (oyuklara) ya da asma vazolara yerleştirilerek eve güzellikler katar.

Resim 3.7: Kuralsız seika stili

3.3. Kullanılan Malzemeler

Kullanılan malzemeler ikebananın ruhuna uygun olarak seçilmiş olmalıdır. Bitkiler fazla kaba, aşırı dallı ve büyük olmamalıdır. Değişik büyüklükte ve yapıda vazolar, çiçekler, kum, toprak ve dallardan oluşan malzemelerin yanında bıçak, makas, tel ve ip kullanılır.

3.4. Tasarım Yapılırken Dikkat Edilecek Hususlar

Kurallı seikada olduğu gibi shin ögesine önem gösterilir. Bu dal bir okçunun gerilmiş yayı gibi durmalıdır.

Kullanılacak bitkinin özelliğine göre dallar kalın ya da ince, dal uçları ise güdük ya da sivri olabilir.

Ortadaki dal doğal olarak gelişmişçesine uzanmalı ve öteki dallardan daha çok belli olmalıdır.

Alçaktaki dalların göze daha yumuşak ve daha basık görünen bir yapısı olmalıdır.

Seikada yere sağlam oturmuş yalın ve oldukça kalın çizgilerden oluşmuştur. Alt dalların birbirine sıkı sıkı birleştirilmesi gerekir.

3.5. Yapılışı

Yumuşak dallardan kesilen çatal, vazo içine sıkıştırılarak yerleştirilir. Daha sonra önünde duran malzemeyi gözden geçirip ve bunların biçim kalıplarına uyup uymadığına karar verilir. Bütün hareketler oldukça yavaş ve sakin bir şekilde yapılmalıdır. Elde bulunan dallar, dalların işlevine göre değerlendirilir. Dalların üç ana hatta olmasına dikkat edilir. Bu

nedenle üç ana dal çizgisinin iyice belirlenmesi için öncelikle bu dalların düzenlenmesi yapılır.

En önemli dal “so” dalıdır. Yani ortadaki daldır. Çünkü diğer dallar genellikle bu “so” dalına bağlanır. Değişik biçim ve türlerin her biri ayrı bir işlem gerektirdiği için çiçek düzenlemedeki işlemlerin sırasında bundan başka katı kural yoktur. “so” nun ortada olması, temel biçim bulunduktan sonra bu yapıya birçok yan dallar eklenebilir.

Resim 3.7: Ortadaki dala bağlı diğer dallar

İlkbahar ve yazın ortaya konacak görünüm zengin ve coşkulu olur. Kış aylarında ise yalınlık ve daha ağır bir yapı oluşturulur. Fakat görünüm, çekiciliğinden ve güzelliğinden bir şey kaybetmemelidir.

Çiçek düzenlemede dallar birbirini kapatmamalı ve birbirleriyle kesişmemelidir. Dalların ucu yukarıya bakmalıdır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Seika stiline uygun olarak çiçek düzenlemesi yapabilmek için, aşağıdaki işlem basamaklarını uygulayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Seika stiline uygun tasarım planlayınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yaz mevsiminde coşkulu tema kurunuz. ➤ Kış mevsiminde daha sakin bir tema kullanınız. ➤ Çalışma ortamının sakin olmasına dikkat ediniz. ➤ Çalışmalarınızda sakin ve sabırlı olunuz.
➤ Tasarıma uygun malzeme temin ediniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yumuşak dal kullanınız. ➤ Genellikle vazo tercih ediniz.
➤ Seçilen tasarıma uygun düzenleme yapınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yumuşak dallardan kesilen çatalı, vazo içine sıkıştırınız. ➤ Dalların uç ana hatta olmasına dikkat ediniz. ➤ So dalına göre diğer dalları yerleştiriniz. ➤ Çiçek düzenlemede dallar birbirini kapatmamalı ve birbirleriyle kesişmemelidir. ➤ Dalların ucu yukarıya bakmalıdır.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1	Kullanılacak malzemeleri temin ettiniz mi?		
2	Yumuşak dal temin ettiniz mi?		
3	Dalların ucunu yukarıya bakacak şekilde yerleştirdiniz mi?		
4	Yumuşak daldan oluşan çatalı vazoya yerleştirdiniz mi?		
5	Dalların üç ana hatta olmasına dikkat ettiniz mi?		
6	Diğer dalları “so” dalına bağladınız mı?		
7	Çalışmalarınızda mevsimi dikkate aldınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise “Ölçme ve Değerlendirme” ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. ( ) Seika stili, ikebana sözcüğünün eş anlamlısıdır.
2. ( ) Seikada kurallı ve kuralsız yöntem olmak üzere iki yöntem vardır.
3. ( ) Kurallı seika, geleneksel seika diye adlandırılır.
4. ( ) Kurallı seika, genellikle çay sohbetlerinde kullanılır.
5. ( ) Seikada en yüksek dal: Shin (gök)' dir.
6. ( ) Seikada kullanılan bitkiler; fazla kaba, aşırı dallı ve büyük olmalıdır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-4

AMAÇ

Gerekli ortam, alet ve malzeme sağlandığında nagaire stiline uygun olarak çiçek düzenlemesi yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde çiçek düzenlemesi yapan yerleri geziniz.
- Çiçekleri nasıl düzenledikleri hakkında bilgi toplayınız.
- Nagaire stilinin özelliklerini araştırınız.
- Nagaire stilinde kullanılan malzemeleri araştırınız.
- Elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

4. NAGAİRE STİLİ DÜZENLEME

4.1. Tanımı ve Önemi

Rikka ve seikaya göre daha serbest bir tarzdır. Çiçek serpiştirin anlamına gelmektedir. Üç ana çizgi, nagairede bitkinin izin verdiği ölçüde çeşitli anlatımları vurgulamak için kaydırılır. Değişime uğratılırsa da bir simgesel öge olarak varlığını sürdürür.

Düzenlemenin dik duran, eğilen ya da sarkan biçimde düzenlenebileceği göz önünde bulundurulursa anlatılmak isteneni yorumlamak kolaylaşır.

Bitkinin aşağıya sarktığı düzenlemelerde eğilmiş olan dal çevreye esneklikle aktığı izlenimi verdiği için “akan dal” denir.

Resim 4.1: Aşağı doğru eğilen dal

4.2. Özellikleri

Bir desteğe bağılı olmadan duran dallar ya da çiçekler vazonun kenarından aşağıya sarmaktadır. Bu düzenlemede dalın aşağı sarkan bölümü uzun, dik bölümü ise kısa tutulur. Oluşturulan yapıt, esintiyle savruluyormuş izlenimi verir. Dalları yerleştirilirken diğer stillerde kullanılan kenzan (çiçeklerin içine sıkıca yerleştirildiği obje) kullanılmaz. Vazodan sarkan dal aşağıya doğru akıyormuş gibidir. Bu stilde genellikle silindirik, uzun ve dar ağızlı vazolar kullanılır.

Resim 4.2: Vazodan sarkan dallar

4.3. Kullanılan Malzemeler

Bu işlemden çeşitli vazolar, kaplar, sepetler ana malzeme olarak alınır. Bitki olarak, kalın dallar, hafif dallar ve çiçekler kullanılır. Ayrıca sarmaşık ve eğilebilen bitkilerle birlikte bıçak, makas, ip kumaş vs. kullanılır.

Resim 4.3: İkebanada kullanılan sepet

Resim 4.4: İkebanada kullanılan çeşitli sarmaşıklar

4.4. Tasarım Yapılırken Dikkat Edilecek Hususlar

Kalın ve ağır dallar için tunç vazo, hafif dallar ve çiçekler içinse seramik vazolar kullanılır. Sarmaşıklar ve eğilebilen bitkiler için asılmış veya yüksek bir yere yerleştirilmiş kaplar kullanılmalıdır. Bu iş için sepetler de kullanılmaktadır.

4.5. Yapılışı

Çay merasimlerinde yapılan çiçek düzenlemelerindedir. Halk tarafından kullanılan stildir. Günlük hayatta insanları dinlendirdiği için bu stil her zaman kullanılmaktadır. Bu tarzda, sadelik ve doğallık esastır. Malzeme kısıtlaması olmamasına rağmen süsleme sade olarak yapılır. Çiçekler vazolara olduğu gibi bırakılır.

Uzun vazolara yapılır. Çiçekler ve dalları vazolara yerleştirirken aşağıya doğru fazlaca akması gerekir. Bunun tam aksine bitkilerin üstte kalan kısımları kısa olmalıdır.

Resim 4.5: Uzun vazolara ve sade olarak yapılan bir çalışma

UYGULAMA FAALİYETİ

Nagaire stiline uygun olarak çiçek düzenlemesi yapabilmek için aşağıdaki işlem basamaklarını uygulayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Nagaire stiline uygun tasarım planlayınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tasarımda vazodan sarkan bitkilerin akıyormuş gibi olmasını sağlayınız. ➤ Çalışma ortamının sakin olmasına dikkat ediniz. ➤ Çalışmalarınızda sakin ve sabırlı olunuz.
➤ Tasarıma uygun malzeme temin ediniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Daha çok sarmaşık türü bitkileri tercih ediniz. ➤ Kalın ve ağır dallar için tunç vazo, hafif dallar ve çiçekler içinse seramik vazolar kullanınız.
➤ Seçilen tasarıma uygun düzenleme yapınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Uzun vazolar kullanınız. ➤ Aşağı sarkan dalların uzun yapınız. ➤ Yukarı bakan dalları kısa yapınız.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri **Evet**, kazanamadıklarınızı **Hayır** kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1	Nagaire yapmak için gerekli malzemeleri temin ettiniz mi?		
2	Vazo seçimi yaptınız mı?		
3	Aşağı sarkan dalların uzun yaptınız mı?		
4	Yukarı bakan dalları kısa yaptınız mı?		
5	Kalın ve ağır dallar için tunç vazo kullandınız mı?		
6	Hafif dallar ve çiçekler içinse seramik vazolar kullandınız mı?		
7	Genellikle uzun vazolar kullandınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise “Ölçme ve Değerlendirme” ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru sözcükleri yazınız.

1. Nagaire ..... serpiştirin anlamına gelmektedir.
2. Nagaire da bitkinin aşağıya sarktığı düzenlemelerde eğilmiş olan dal, çevreye esneklikle aktığı izlenimi verdiği için “.....” denir.
3. Dalın aşağı sarkan bölümü ....., dik bölümü ise ..... tutulur.
4. Kalın ve ağır dallar için ..... vazo kullanılır.
5. Nagaire ..... merasimlerinde yapılan bir tür çiçek düzenlemelerdir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-5

AMAÇ

Gerekli ortam, alet ve malzeme sağlandığında moribana stiline uygun olarak çiçek düzenlemesi yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde çiçek düzenlemesi yapan yerleri geziniz.
- Çiçekleri nasıl düzenledikleri hakkında bilgi toplayınız.
- Moribana stilinin özelliklerini araştırınız.
- Moribana stilinde kullanılan malzemeleri araştırınız.
- Elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

5. MORİBANA STİLİ DÜZENLEME

5.1. Tanımı ve Önemi

Çağımızda en çok kullanılan ikebana çeşididir. İkebananın en basit stilidir. Bu düzenleme şekli bir manzara ya da minyatür bir bahçe hazırlama isteğiyle doğmuştur. Gök, insan ve toprak simgesi, moribana stilinde en önemli üç unsur olarak karşımıza çıkar.

Resim 5.1: Manzara çalışması

5.2. Özellikleri

Moribana, yassı ve geniş olan seramik, tunç ya da tahta kap veya vazolarda düzenlenir. Moribana, etkileyici ve çok anlamlı bir doğa parçasını çağrıştıracak biçimde bir düzen oluşturma çabasıdır.

Resim 5.2: Doğa manzarası

Birkaç tutam ot ya da kamışla, bir iki su leylağı veya su kıyısına yerleştirilmiş kara çiçekleriyle belirli bir doğa manzarasının anımsatılması amaçlanır. Ayrıca amaçta, bu düzeni seyreden kişinin kurgu gücü test edilmek istenmektedir.

5.3. Kullanılan Malzemeler

Çeşitli boylarda dallar, kamışlar, çiçek, sarmaşık, makas, bıçak, sepet ve değişik malzemelerden yapılmış vazolar kullanılır.

5.4. Tasarım Yapılırken Dikkat Edilecek Hususlar

Tasarım yazın yapılıyorsa suya daha çok önem verilmelidir. Bu doğa tasarımına bir canlılık verir. Suyla bitkilerin birbirleriyle oranlanmasıyla göl, deniz ya da bir nehir kıyısındaki gür bir bitki örtüsü olan bir kara parçası anlatılır.

Kara parçası ormanlık, ova ya da dağlık olabilir. Bir yarımada veya bir nehir kıyısı izlenimi de verebilir.

Resim 5.3: Sade bir çalışma

5.5. Yapılışı

Moribana yapılırken ön plandan arkaya doğru gidildikçe genişleyen bir yapı oluşturulmalı ve üçlülük ilkesine yer verilmelidir. Bunlar; gök, insan ve topraktır.

Ön planda küçük ot ve saz parçaları, orta ve arka planda çalı ve ağaçlar olmalıdır. Uzunca bir dal ya da kök arka plandaki bir ağacı canlandırabilir. Ortada çalılık ve orta boy bitkileri canlandıracak gür, kıvr kıvr bir bitki kullanılabilir. Ön planda otlar, kısa kamışlar, yere yayılan bitkiler, yosunlar kullanılır.

Yosun tutarak yeşil bir örtüyle kaplanmış ve yaz aylarının başlarında yeni çıkan sürgünlere sevinen yaşlı görünümlü küçük kökler en beğenilen motiflerden biridir. Sürgünler kökle birleşmişçesine yerleştirilmelidir.

Dağ ve kaya görüntüleri taşlarla oluşturulabilir. Karadan suya doğru bir eğilim verilmek istenirse bu giderek alçalan bitkiler, yosunlar ve otlarla ve oraya buraya serpiştirilen taşlarla yapılır. Suyun içine yerleştirilen bir taş dalgaların yaladığı kayalıkları çağrıştırır.

Resim 5.4: Moribana stiline örnekler

Düzenlemeye iki taş yerleştirildiği zaman en sağdaki ve diklemesine yerleştirilen taş erkeklik ilkesi olan “yo” yu simgeler. Buna karşılık ve dengeleyici olarak dişilik ilkesi “yin” yerleştirilir. Yin daha küçük olmalıdır. Renkleri beyaz sarı ve mavidir. Bu ikilik ayrımı değil dengeyi ve bütünlüğü çağrıştırır.

Düzenlemede üç taş kullanıldığı zaman yüksekçe ve güçlü duran taş, yükselişi yani göğü temsil eder. Alçak ve yatay duran taş, insanı ve en alt düzeydeki taş ise yeri simgeler. İnsan bu düzenlemede hem aydınlığa hem de karanlığa meyillidir izlenimi verilir.

Moribanada sayısız düzenlemeler olduğu için özellikle birlik düşüncesi gözden kaçırılmamalıdır. Söylenemeyeni, dokunulamayanı anlatmaya çaba gösterilmelidir.

UYGULAMA FAALİYETİ

Moribana stiline uygun olarak çiçek düzenlemesi yapabilmek için aşağıdaki işlem basamaklarını uygulayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Moribana stiline uygun tasarım planlayınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Etkileyici ve çok anlamlı bir doğa parçasını çağrıştıracak biçimde bir düzen oluşturunuz. ➤ Tasarım yazın yapıyorsa suya daha çok önem veriniz. ➤ Çalışma ortamının sakin olmasına dikkat ediniz. ➤ Çalışmalarınızda sakin ve sabırlı olunuz.
➤ Tasarıma uygun malzeme temin ediniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yassı ve geniş olan seramik, tunç ya da tahta kap veya vazolar kullanınız. ➤ Bitki olarak çiçek, kamış ve sarmaşık gibi bitkiler kullanınız. ➤ Çeşitli boylarda taş parçaları temin ediniz.
➤ Seçilen tasarıma uygun düzenleme yapınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Arkaya doğru gidildikçe genişleyen bir yapı oluşturunuz. ➤ Ön tarafta küçük otları kullanınız. ➤ Arka taraflarda daha büyük bitkilere yer veriniz. ➤ Taş parçalarını suyun içine bırakınız.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri **Evet**, kazanamadıklarınızı **Hayır** kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1	Moribana için kullanılan malzemeleri temin ettiniz mi?		
2	Moribana için mekân seçtiniz mi?		
3	Yassı ve geniş olan seramik, tunç ya da tahta kap veya vazolar kullandınız mı?		
4	Çeşitli boylarda taş parçaları temin ettiniz mi?		
5	Ön tarafta küçük otları kullandınız mı?		
6	Arka taraflarda daha büyük bitkilere yer verdiniz mi?		
7	Taş parçalarını suyun içine bıraktınız mı?		
8	Arkaya doğru gidildikçe genişleyen bir yapı oluşturduunuz mu?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise “Ölçme ve Değerlendirme” ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. ( ) Moribana, çağımızda en çok kullanılan ikebana çeşididir.
2. ( ) Tasarım yazın yapılıyorsa toprağa daha çok önem verilmelidir.
3. ( ) Moribana yapılırken ön plandan arkaya doğru gidildikçe genişleyen bir yapı oluşturulmalıdır.
4. ( ) Ön planda çalı ve ağaçlar olmalıdır.
5. ( ) Dağ ve kaya görüntüleri taşlarla oluşturulabilir.
6. ( ) Suyun içine yerleştirilen bir taş dalgaların yaladığı kayalıkları çağrıştırır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise “Modül Değerlendirme” ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. ( ) Çiçeklere canlılık veren hidroklorik asit ve sülfürik asit eriyikleri suya % 5 oranında karıştırılarak kesilen dal buna batırılır.
2. ( ) Rikka stilinde seika stilinin aksine üç ana dal haricinde birçok ara dallar kullanılır.
3. ( ) Sunamono-rikkada çiçekler, su dolu kaplara yerleştirilir.
4. ( ) Seikada dalların üç ana hatta olmasına dikkat edilir.
5. ( ) Seika stilinde en önemli dal “so” dalıdır. Yani ortadaki daldır.
6. ( ) Seikada ilkbahar ve yazın ortaya konacak görünüm sakın olur.
7. ( ) Seika tarzı çiçek düzenlemede dallar birbirini kapatmalıdır.
8. ( ) Moribanada düzenlemeye iki taş yerleştirildiği zaman en sağdaki ve diklemesine yerleştirilen taş erkeklik ilkesi olan “yin” i simgeler.
9. ( ) Moribanada “yin” daha küçük olmalıdır.
10. ( ) Moribanada alçak ve yatay duran taş insanı ve en alt düzeydeki taş ise yeri simgeler.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	çiçeğe -ortama
2	tokonoma
3	sabır - zaman
4	Hat - kütle
5	sallanan
6	ilgi merkezi
7	renktir

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	D
3	Y
4	D
5	D

ÖĞRENME FAALİYETİ-3'ÜN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	Y
3	D
4	Y
5	D
6	Y

ÖĞRENME FAALİYETİ-4'ÜN CEVAP ANAHTARI

1	çiçek
2	akan dal
3	Uzun- kısa
4	tunç
5	Çay

ÖĞRENME FAALİYETİ-5'İN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	Y
3	D
4	Y
5	D
6	D

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

1	D
2	D
3	D
4	D
5	D
6	Y
7	Y
8	Y
9	D
10	D

KAYNAKÇA

- Herrigel L. G., **İkebana**, Yol Yayınları, İstanbul, 1984.